

Slovo závěrem

Ráda bych za celou naši redakci chtěla poděkovat těm, díky kterým časopis mohl vzniknout, a díky nimž jsme měli tu čest stát se na týden a kousek reportéry a zachycovat do slov a vět vše, co se během těch dní odehrávalo na Letní škole. Jsou to především koordinátoři a vedoucí celého projektu: Lenka, Petra a Milan, ale také všichni ostatní, kteří se na projektu podíleli, jako jsou Česká rozvojová agentura a Univerzita Palackého v Olomouci, neboť to pro nás byla skvělá životní příležitost, která nám otevřela nejen oči ale také hrani-

ce do světa poznání a reality, ať už krásné nebo té tvrdé. Poněvadž jen díky ní se můžeme dívat na události na planetě objektivním pohledem. Věřím, že časopis tak nebude jen vzpomínkou pro nás, účastníky a organizátory, ale také pro vás, milé čtenáře, jimž tuto možnost poznání primárně chceme věnovat. Čím více vzdělaných lidí na světě, tím méně konfliktů bude vznikat. *Nebo tak bychom si to alespoň přály.*

Tereza Navrátilová

Redaktorky publikace Rozvíjej (se)! :

Tereza Navrátilová
Kristýna Nováková
Monika Prchalová
Zuzana Fišerová

Grafika:

Tereza Navrátilová + MO Publisher

Letní škola

Kontakt na redakci:
Tereza Navrátilová
Telefon: 776 689 447
E-mail: navratilova.terez@gmail.com

PODPOROVATEL

Letní škola rozvojové spolupráce:
letni.skola.up@gmail.com

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUCI

Rozvíjej (se)!

Unikátní vydání
Prosinec 2015

UVNITŘ TOHOTO VYDÁNÍ:

Fair Trade	2
Palmový olej	3
Rozhovory s účastníky LŠ	4
(Ne) pomáhat	5
Ručně vyráběná kosmetika	6
Křížovka	7
Závěr a poděkování	8

Zuzana Fišerová

Naši milí čtenáři,
my nejsme žádní lháři,
tak nebojte se čtete dál!
Vaše srdce nedostane žal.

Jsme čtyři mladé studentky,
jak jinak než krásné.
Řešíme tu problémy,
jenž nemusí být jasné.

Dozvíte se, co nás zajímá,
co chtěli bychom změnit.

Jak moc nás to dojíká,
a komu mužem vděčit.

FAIR TRADE

Jen další razítko bez významu?

V poslední době bývá slovní spojení „fair trade“ často skloňováno. Někteří z nás už slyšeli o tom, že se jedná o tzv. férový obchod, který zprostředkovává pěstitelům, řemeslníkům nebo farmářům spravedlivou výkupní cenu. Díky té mohou zmiňovaní výrobci žít patřičnějším životem. Jak ale doopravdy poznáme, co je „fér“?

Žena pracující pro společnost podporující „férový trh“
Zdroj: <http://www.fairtrade-cesko.cz/>

Pokračování na str. 2

Pár slov o Letní škole rozvojové spolupráce

Letní škola je jedinečný projekt Katedry rozvojových studií Univerzity Palackého v Olomouci, podporovaný Českou rozvojovou agenturou. Dává totiž příležitost mladým nadšeným lidem ze středních a vysokých škol prohloubit si formou neformálního vzdělávání svoje zna-

losti nejen o rozvojové spolupráci, humanitární pomoci, tématech dneška – globalizací, Fair trade apod., ale také postavením médií při zobrazování současných problémů.

Letní škola je týden, kde účastníky čeká nabitý program od rána do večera, který stojí za to!

Katedra
rozvojových
studií

Přírodovědecká fakulta
Univerzita Palackého

LETNÍ ŠKOLA
ROZVOJOVÉ
SPOLUPRÁCE

FAIR TRADE...

Pokračování ze str. 1

...V první řadě můžeme mluvit o Fair Trade pouze za podmínky, že výrobky či suroviny pochází z rozvojových zemí. Spojení „fair trade“ není však uzákoněno, tudíž je používáno i na výrobky ne přímo související s Fair Trade systémem. Zaměřme se na obchody v České republice. Jednou z osvědčených značek je zelený lísteček označující výrobky z ekologického zemědělství – BIO. Pokud vás ovšem zajímá nejenom životní prostředí ale i práce lidí, hledejte na obalu známku Fair-trade nebo World fair trade organization. A jaký je v těchto dvou neziskových organizací rozdíl? Fairtrade International je certifikační systém, který posuzuje certifikaci výrobků. Ta se schvází, pokud výrobek splní všechna kritéria, nejenom část z nich. WFTO funguje na principech fair trade, je však složena z pěstitelů a obchodníků a funguje na strategii členské aktivity.

Kolik projektů existuje?

Kromě již zmiňovaných dvou neziskových organizací můžeme v České republice na potravinách objevit značku jednoho projektu a dalších dvou neziskových organizací, které též zaručují čestný ob-

chod nebo zachování přírodní různorodosti. Jedná se o projekt Rapunzel HiH, jenž se zaměřuje na produkci BIO a fairtrade potravin; Rainforest Alliance a UTZ Certified, které se více zaměřují na přírodní dopady než na ovlivnění života farmářů, nehovoříme o nich tedy jako o fairtradových certifikacích.

Sáhněme si do svědomí – kolik z nás dalo přednost fairtradové čokoládě před tou „normální“? Rozdíl v ceně je totiž ve většině případů rapidní. Přesto stojí za to šířit osvětu o férovém obchodu, certifikovaných značkách a původu potravin, které lidem přistávají v nákupních košících. Protože dvanáct korun za tabulku čokolády je ochotna dát spousta lidí – ovšem představuje nás samotných jako farmářů získávajících minimální profit z té tabulky čokolády už nikomu příjemná není.

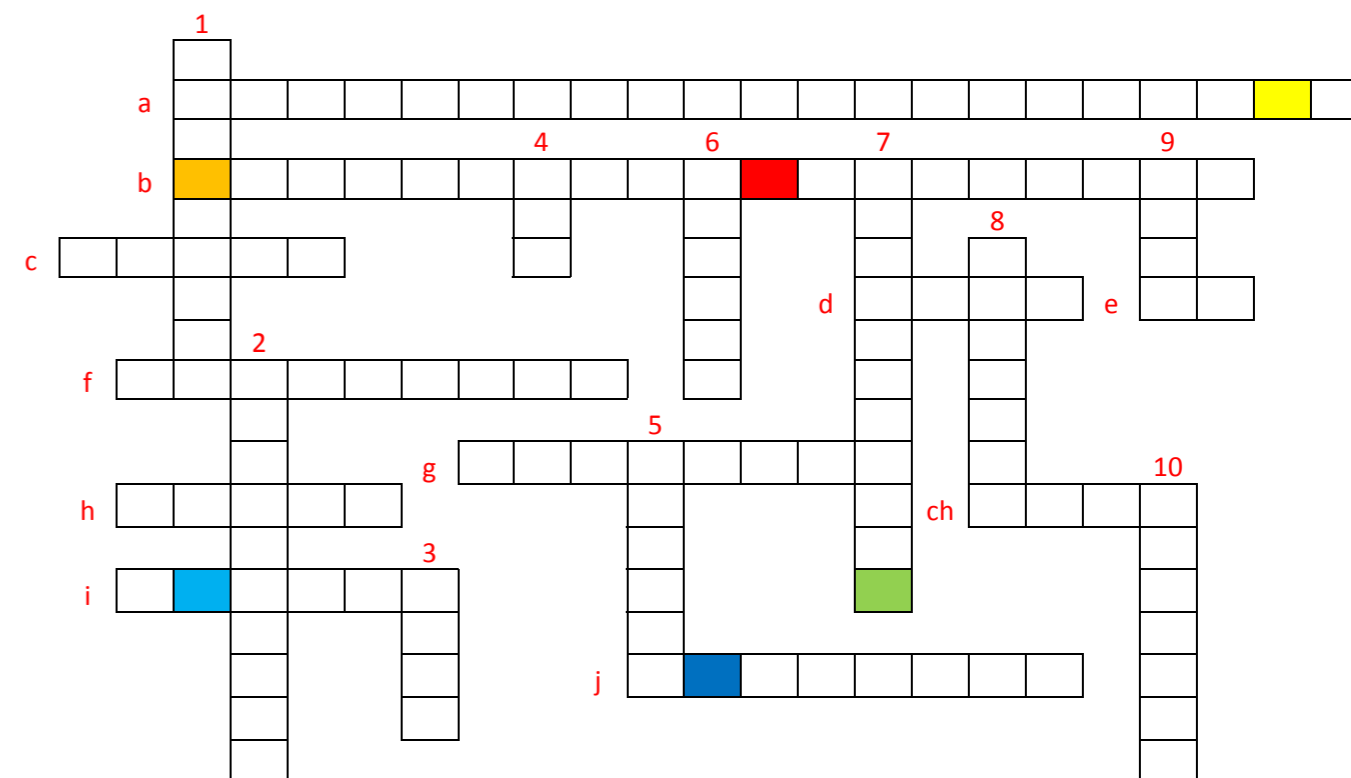
Monika Prchalová

Zdroj: <http://www.harndrainproject.com/fairtrade>

Křížovka

Pro pobavení i poučení

1. Organizace usilující o pomoc producentům (zejména zemědělcům) ze zemí 3. světa.
2. Vláda lidu
3. Stát v přední Asii, dříve označován jako Persie
4. Organizace usilující o mezinárodní mír, bezpečnost a zajištění mezinárodního obchodu
5. Organizované úsilí o propagaci
6. Stát v centru Balkánského poloostrova
7. Název neziskové organizace hájící práva a svobody všech lidí. Liga...
8. Soubor vybraných a tvůrčích lidských činností, především uměleckých objevující se v souvislosti s existencí společnosti
9. Odstranit extrémní chudobu a hlad je primární záměr Rozvojových .....tisíciletí
10. Možnost a schopnost, volit, rozhodovat se a jednat podle své vůle

- a) Celosvětové hnutí, které monitoruje porušování lidských práv a iniciuje kampaně proti jejich porušování.
- b) Způsob, jakým vyspělé státy pomáhají řešit problémy rozvojových zemí
- c) Svatá kniha Islámu
- d) Obvykle nelegální chatrčová chudinská čtvrť na předměstích rozvojových zemí
- e) Zkratka politické a ekonomické unie s 28 členskými státy
- f) Největší lidskoprávní festival na světě probíhající každý rok v březnu
- g) Krátkodobý dobrovolnický projekt především v zahraničí
- h) Nejběžnější vzdělávací institut
- ch) Syndrom získaného selhání imunity, původcem je virus HIV
- i) Absence nemoci
- j) Cizím slovem porodnost

TAJENKA:

A LÁSKA VŽDY ZVÍTĚZÍ NAD LŹÍ A NENÁVISTÍ
(V. Havel)

Nejjednodušší a nejjistější bude pravděpodobně zvolit pro zprostředkování naší pomoci organizaci s dlouholetou praxí, o které si případně vyhledáme podnětné informace a zkušenosti jiných lidí.

Podpora UNICEF. Zdroj: www.unicef.org

Na tomto „poli“ máme šanci určitým způsobem uspět, pokud nebudeme lhostejní k tomu, co posíláme „o dům dál“.

Hlavní ale je, užívat při jakémkoliv dárcovském počínu hlavu a nepřestat se zajímat o to, jak jsou užívány vámi poskytnuté prostředky.

Kristýna Nováková

Ručně vyráběná kosmetika

Workshop pro správné holky

Součástí víkendového pokračování Letní školy byl i odpolední blok, ve kterém za námi přijela slečna, jež se dlouhodobě zabývá odpovědnou spotřebou lidí. Celý program byl velmi interaktivní a kromě jiného jsme si po skupinkách vyzkoušeli výrobu nejčastějších hygienických produktů- jeleního loje, pleťového krému, deodorantu nebo například zubní pasty. Zábava během míchání, zahřívání a mražení byla zaručena a ač se zpočátku zdála

výroba domácí kosmetiky jako náročný úkol, téměř vše jsme měli hotové během půl hodiny. .

Neboť nás nápad velmi zaujal, přinášíme vám pár zdrojů, ve kterých naleznete inspiraci i návody na tyto i mnohé další produkty.

www.kosmetikahrou.cz
[www.http://kissabee.blogspot.cz/](http://www.kissabee.blogspot.cz/)
<http://www.fler.cz/blog/domaci-prirodni-a-bio-kosmetika-11476>

ZABIJÁK JMÉNEM PALMOVÝ OLEJ

Vše, co bychom o něm měli vědět

Palmový olej bývá médií omílán poslední dobou velmi často. Důvody jsou zřejmé. Kvůli alarmujícímu vypalování deštných pralesů především v Indonésii, které později poslouží jako obrovské plantáže pro pěstování palmy olejné, se rozrůstá do obaludných rozměrů nová ekologická katastrofa. Hynou druhy zvířat, jichž je na světě již jen posledních několik desítek či stovek kusů, lidé ze zmíněných oblastí stěhují své domovy kvůli nedýchatelnému CO₂, který se hořením uvolňuje, či také z důvodu, že i jejich obydlí stojí v cestě plánovanému „zemědělství“.

Proč zrovna palmový olej?

Palmový olej se v posledních letech stal nenahraditelnou surovinou pro výrobu více než poloviny potravin, na které dnes a denně narážíme v supermarketech. Je levný, rychle vypěstovaný a... velmi nezdravý. Přesto si jeho přítomnost často ani neuvědomujeme. Kdo by taky neustále zkoumal složení výrobků psané velikostí 7, kde stejně valné části z uvedených termínů ani

nerozumíme, neboť jsou schovaná za nicneříkajícími písmeny a čísly. Důležité je, že nám chutná, ne? Jeden velký omyl! Palmový olej v sobě ukrývá celých 49% nasycených mastných kyselin na 100 g. Ty působí neblaze na cévy a můžou vést až k infarktu. Oproti řepkovému oleji je toto číslo 7x nižší, tedy přibližně 7%. To, že se nadnárodní korporace nezajímají o naše zdraví, nýbrž o zisk, který v je v případě používání palmového oleje vysoký, je známo. Ale jsme to především my, konzumenti, kteří jejich taktiku tolerujeme, ba i podporujeme. Není nic jednoduššího, než před koupí kteréhokoliv výrobku věnovat několik sekund přečtení složení a vybrání takového, s jehož nákupem si domů neodnesete také kus vypáleného deštného pralesa. Pravda, cena za takovéto výrobky může být vyšší, ale možná právě díky vám bude o jeden původní strom na planetě víc.

Tereza Navrátilová

Potraviny a další výrobky obsahující palmový olej

Tuky: Rama, Perla, Hera, Zlatá Haná, Iva

Sladkosti: Nutella, Snickers, Mars, Kofila, Kaštiny, Milky Way, Fidorka, Banány v čokoládě, Tatranky, BeBe sušenky

Chipsy: arašídové křupky, Tuc mini s mákem
Cereálie: Cini Minis, Nesquick křupinky, müsli tyčinky

Paštiky: Svačinka od Hamé

Kosmetika: mýdlo Fresh Touch od Dove, sprchový gel Fa Nature and care

zubní pasty: Daily Signal White a Odol

Nekonečné palmové plantáže. Zdroj: <http://www.palmoil extractionmachine.com/>

Anketa účastníků Letní školy

Naše názory v kostce

V rámci příprav podkladů pro náš časopis nás v „redakci“ napadlo, že by vlastně nebylo od věci se na některá témata diskutovaná během přednášek na Letní škole zeptat samotných účastníků. Vznikla tak unikátní anketa, díky které získáte vy čtenáři možnost poznat náš kolektiv blíže a zjistit názory na témata, která se nás dotýkají.

Otázky, na které jsme se ptali:

- > Kdyby jsi mohl/a odstranit jeden globální problém, který by to byl a proč?
- > Připadá ti důležité, aby o problematice rozvojových zemí věděla široká veřejnost a proč? Pokud ano, jak toho lze podle tebe docílit?
- > Co se ti nejvíce líbí na letní škole?

Odpovědi:

- Zastavila bych kácení pralesů, které se nestíhají obnovovat, mizí původní kultury, živočišné a rostlinné organismy, snižuje se množství zadržované vody pralesy a kácení také podporuje globální oteplování.
- Ano, letní školou -my, jako účastníci můžeme šířit, co jsme se zde dozvěděli. Také výukou na školách nebo kroužky.
- Přednášky, hry a jejich forma, kolektiv.
- Zajištění dostatku pitné vody, která je pro život nezbytná.
- Ano, pomocí médií, dokumentů a podáváním nezkráslých informací.
- Forma výuky, kolektiv.
- Hladomor, jeho vyřešení by mělo za následek zlepšení zdraví a větší spokojenost lidí.
- Ano, osvětou, častějšími přednáškami a kampaněmi v televizi.
- Zajímaví lidé, kvalitně zpracovaný program, kolektiv, prostředí a přednášky.

Kolektiv autorů

(NE)POMÁHAT?

Aneb kam putují námi darované prostředky

Pomáhat. Slovo, které je krásné, záslužné, úctyhodné. Je to slovo, ke kterému by nás napadlo během chvíle velké množství pozitivních asociací. Bohužel se v realitě můžeme setkat i s negativními situacemi, respektive institucemi a lidmi, které se „pomocí“ jen zaštit'ují.

Rozvojová spolupráce i humanitární pomoc vyžaduje nejen kus sebeobětování přímých účastníků, ale i morální a solidární podporu jak jednotlivců, tak samotných států. Lze mluvit o státech jak bohatých, ale chudých, kterým je pomáháno, neboť je zde potřebná určitá kooperace. V této oblasti se manipuluje s materiální pomocí a především s vysokými finančními částkami. Ty putují od států, různých společností, neziskových organizací ale i „obyčejných“ jednotlivců. Právě ti se nejčastěji pozastavují nad otázkou, mají. V některých lidech pak může potřebu pomoci potřebným zaštitit skepse, kterou můžou a ne vždy neoprávněně chovat k různým organizacím, či konkrétním sbírkám. Pokud si na internetu zadáme do vyhledávače například pojem „humanitární pomoc – podvod“, nebude velkým překvapením, že se objeví nejen jeden novinový článek, který se určitým zpronevřením,

či dokonce korupcí ve státech jak pomáhajících, tak přijímajících pomoc, zabývá. Také lze najít diskuse, kde se lidé otázkou podpory ohledně humanitární pomoci zabývají. Zde se objevuje spousta různých názorů, více či méně se zamýšlejících nad danou problematikou a jejím řešením.

A co s tím tedy můžeme udělat my? Je zřejmé, že v první řadě „pomáhat“ není povinnost, ale činnost, která by měla být prováděna s čistě vlastní vůle. Avšak určitým druhem solidarity a zamýšlením se nad různými světovými momentálními i dlouhodobými problémy by měl „oplyvat“ každý člověk. Pro příklad můžu uvést obecně známou otázku: „Víte, odkud pochází vaše potraviny?“ anebo: „Víte, za jakých podmínek bylo vyrobeno vaše oblečení?“ Tedy alespoň v otázce projektů rozvojové spolupráce se tedy může jednat i o pomoc pramenící z uvědomění si vlastní chyby.

Vraťme se ale ke správné, či špatné cestě finančních podpor. I v samotné České republice se vyskytuje velké množství různých neziskových organizací, které žádají právě nás, aby mohli zprostředkovat pomoc, kterou bychom chtěli individuálně poskytnout.

Africké dítě podporované UNICEF. Zdroj: www.unicef.org